

Etua Euroopasta, kipinää kasvuun

Elinkeinoelämän EU-linjaukset
vuoteen 2015

Elinkeinoelämän keskusliitto

” Sillä viisas katsoo eteensä, ei taakseen,
koska kaikenlaisia järjettömiä määräyksiä
ja lakeja tulee jatkuvasti häiritsemään
kauppiaan luvallista ammattia.”

Mika Waltari: Sinuhe egyptiläinen (1940)

Etua Euroopasta, kipinää kasvuun

Elinkeinoelämän EU-linjaukset
vuoteen 2015

SISÄLLYSLUETTELO

	ESIPUHE.....	5
1	SUOMI ELÄÄ VIENNISTÄ.....	6
2	ELINKEINOELÄMÄ TARVITSEE VAHVAA EU:TA.....	8
3	VÄHEMMÄN, MUTTA PAREMPAA SÄÄNTELYÄ.....	11
4	VAKAUS- JA KASVUSOPIMUKSEN USKOTTAVUUTTA PARANNETTAVA.....	14
5	KAIKKI TEHOT IRTI SISÄMARKKINOISTA.....	16
6	YRITYSRAHOITUKSEN SAATAVUUS TURVATTAVA.....	19
7	INNOVAATIOIDEN TÄRKEYS NÄKYVIIN MYÖS TEOISSA.....	21
8	TYÖMARKKINOITA SÄÄNNELLÄÄN JO KATTAVASTI.....	23
9	EUROOPPALAISET YRITYKSET MARKKINOILLE ESTEETTÖMÄSTI.....	26
10	KASVUA LUONNONVAROISTA JA YMPÄRISTÖOSAAMISESTA.....	29

ESIPUHE

Hyvä lukija,

Suomalainen elinkeinoelämä perusti oman toimistonsa Brysseliin jo 1970-luvulla. Siitä lähtien vaikuttamisen ja läsnäolon merkitys Eurooppa-tasolla on kasvanut koko ajan.

Elinkeinoelämää koskevasta lainsäädännöstä yhä suurempi osa on lähtöisin Euroopan unionista. Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n tehtävänä Brysselissä on tarjota päätöksentekijöille ja lainsäädännön valmistelijoille tietoa ja näkemyksiä siitä, miten päätökset vaikuttavat suomalaisiin yrityksiin. Tärkeä vaikutuskanava on mm. eurooppalaisen elinkeinoelämän kattojärjestö BusinessEurope.

EU:n institutionaalinen kehitys lisää vaativuutta suomalaiseen vaikuttamiseen. Eurooppa-neuvoston valta on kasvanut ja monia kysymyksiä käsitellään valtionpäämiesten kesken. Euroopan komissio kuuntelee herkällä korvalla varsinkin suurten jäsenmaiden toiveita. Tämä edellyttää pieniltä jäsenmailta määrätietoisia toimia.

Lissabonin sopimuksen myötä Euroopan parlamentista on tullut vahva lainsäätävä ja poliittinen vaikuttaja. Nopeasti muuttuvassa poliittisessa ilmapiirissä käsittelystä tulee usein vaikeasti ennakoitavaa.

Ajankohtaisia haasteita elinkeinoelämälle ovat ylisääntelyn uhka ja EU:n halukkuus tiukentaa jatkuvasti olemassa olevaa sääntelyä. Uudet säännökset eivät saa heikentää eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä maailmanlaajuisilla markkinoilla.

Kädessäsi oleva julkaisu kokoaa yksin kansiin suomalaiselle elinkeinoelämälle keskeiset Eurooppa-tason kysymykset tulevina vuosina. Jokaisesta teemasta listataan myös ajankohtaisia hankkeita, joiden etenemistä voi seurata EK:n verkkosivuilla www.ek.fi/eu

Elinkeinoelämällä ja Suomella on usein yhteisiä tavoitteita EU:ssa. Jotta voimme hyödyntää tehokkaasti EU-jäsenyyttämme ja erityistarpeemme otetaan paremmin huomioon, meidän on yhdessä parannettava ennakoivaa vaikuttamista.

Helsingissä tammikuussa 2011

MIKKO PUKKINEN

Toimitusjohtaja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

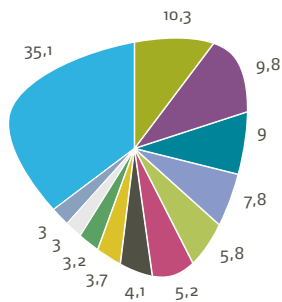
EK BRYSSELISSÄ

- **Tuottaa ja välittää lainsäädännön valmistelijoille ja päätöksentekijöille tietoa suomalaisten yritysten näkemyksistä.**
- **Tiedottaa EU-hankkeista suomalaiselle elinkeinoelämälle ja Suomessa käytävistä ajankohtaisista keskusteluista Brysseliin.**
- **Pitää yhteyttä elinkeinoelämän eurooppalaisiin sisärjestöihin ja osallistuu 34 maata edustavan kattojärjestön BusinessEuropen toimintaan.**
- **On mukana BusinessEuropen kautta EU-tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelussa.**
- **On edustettuna Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ETSK:ssa.**

1

SUOMI ELÄÄ VIENNISTÄ

Yli puolet Suomen viennistä menee EU-maihin

Tavaravienti maittain 2009, %
Yhteensä 44,9 mrd euroa

Lähde: Tullihallitus

EU-jäsenyys antaa suomalaiselle elinkeinoelämälle ja koko yhteiskunnalle myönteisen toimintakehyksen. Se turvaa taloudellista kasvua ja kansalaisten hyvinvointia.

Suomi elää vahvasti viennistä. Viennin osuus bkt:sta on noin 40 prosenttia. Yli puolet viennistä suuntautuu EU-maihin, erityisesti Saksaan, Ruotsiin, Alankomaihin ja Isoon-Britanniaan. Muita merkittäviä vientimaita ovat Venäjä, Yhdysvallat, Kiina ja Norja.

Useat suomalaisyritykset ovat maailman johtavia omilla alueillaan. Suomen asema on vahva mm. monilla kone- ja metallituoteteollisuuden aloilla, metsäteollisuudessa, elektroniikassa sekä erilaisissa ympäristöteknologian sovelluksissa.

Puolet Suomen johtavien vientiyriyten henkilöstöstä työskentelee Suomen ulkopuolella, pääasiassa EU-maissa, Yhdysvalloissa ja Itä-Aasiassa. Suomen viennistä 25 suurinta vientiyriytystä kattaa noin puolet.

Harva asutus, pienet kotimarkkinat, pitkät etäisyydet ja niistä johtuvat kuljetuskustannukset asettavat haasteita suomalaiselle elinkeinoelämälle. Myös korkeat työvoimakustannukset ja muiden tuotannonkijöiden kalleus pakottavat yrityksiä tehokkaaseen toimintaan.

PALVELUISSA PALJON KASVUNVARAA

Elinkeinorakenne poikkeaa Suomessa selvästi muista EU-maista. Teollisuudella on edelleen keskeinen merkitys taloudelle: teollisuustuotantoon perustuva tavaravienti vastaa noin neljästä viidenneksestä kokonaisviennistä.

Tärkeimmät teollisuustuotannon alat ovat teknologiateollisuus (elektroniikka- ja sähköteollisuus, kone- ja metallituoteteollisuus, metallien jalostus ja tietotekniikka), metsäteollisuus ja kemianteollisuus.

Yksityisten palvelujen osuus bkt:sta jää EU:n keskiarvoa pienemmäksi. Yksityisellä palvelusektorilla onkin paljon kasvunvaraa tulevaisuudessa.

Palvelualat ovat kehittyneet Suomessa viime vuosina nopeasti ja monien teollisuusyritystenkin liikevaihdosta merkittävä osa kertyy erilaisista palvelutoiminnoista. Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksen ETLAn arvion mukaan jo huomattava osa suomalaisesta työpanoksesta on suoraan kytköksissä yksityisiin tai julkisiin palvelualoihin tai teollisuuden sisäisiin palvelutehtäviin.

PANOSTUS TUTKIMUKSEEN JA KEHITYKSEEN EU:N KÄRKEÄ

Suomen elinkeinoelämän kilpailukyky perustuu korkeatasoiseen osaamiseen, tiedon tuottamiseen ja sen hyödyntämiseen. Mm. yleissivistävä koulutus, tasa-arvo, teknologian hallinta sekä tehokas ja joustava toimintakulttuuri ovat Suomen vahvuuksia.

Suomessa panostetaan tutkimukseen ja kehittämiseen kansainvälisesti vertaillen paljon, noin 4 prosenttia bkt:sta. Luku on EU:n kärkeä. Suomi rankattiin vuosikymmenen vaihteessa EU:n Innovaatiotulostaulussa Euroopan toiseksi kyvykkäimmäksi innovointimaaksi heti Ruotsin jälkeen.

TYÖELÄMÄ ON TASA-ARVOINEN

Suomalainen työmarkkinajärjestelmä perustuu pitkäjänteiseen yhteistyöhön työmarkkinajärjestöjen välillä. Työ- ja sosiaalilainsäädäntö valmistellaan Suomessa kolmikantaisesti työmarkkinaosapuolten ja valtiovallan kesken. Lainsäädäntö luo puitteet työelämän säännöille, mutta käytännön työelämää säännellään hyvin pitkälle toimialakohtaisilla työehtosopimuksilla ja työpaikkatason paikallisilla sopimuksilla.

Naiset osallistuvat Suomessa työmarkkinoille runsaslukuisesti ja naispuolisia esimiehiä on työelämässä enemmän kuin muissa EU-maissa. Naisten työllisyysaste on perinteisesti korkea ja ero miesten työllisyysasteeseen EU:n pienimpiä. Naiset työskentelevät Suomessa valtaosin kokoaikatyössä.

SUOMI

- Asukkaita 5,35 miljoonaa, 18 asukasta / km²
- Bkt 171,3 mrd euroa eli noin 32 000 euroa asukasta kohden
- Viennin osuus bkt:sta 40 %
- Viennistä 56 % EU-maihin
- Panostukset t&k:hon 4 % bkt:sta
- Työllisyysaste 68,3 %, naiset 67,9 %, miehet 68,8 %
- Työttömyysaste 8,4 %, nuorisotyöttömyys 21,5 %

Luvut vuodelta 2009

EK SUOMESSA

- Noin 16 000 jäsenyritystä, joista 96 % pk-yrityksiä.
- Kattaa koko Suomen elinkeinoelämän teollisuudesta palveluihin.
- Edustaa yrityksiä elinkeino- ja työnantajapoliittisissa kysymyksissä. Jäsenliittoja 27.
- Jäsenyritykset edustavat yli 70 % Suomen bkt:stä ja 95 % viennistä.

2

ELINKEINOELÄMÄ TARVITSEE VAHVAA EU:TA

Talouskriisi ja julkisten talouksien velkaantuminen, globalisaatio, väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos ja erilaiset turvallisuusuhat ovat mittavia haasteita, joihin Euroopan unionin tulee vastata. Talouden hallinnasta on tullut EU:n uskottavuuden kulmakivi.

Suomen EU-jäsenyys on myönteinen asia yrityksille. Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa vahvaa Euroopan unionia, joka puhuu yhtenäisellä äänellä.

Suomen ja suomalaisen elinkeinoelämän etu on, että EU:ssa noudatetaan yhteisiä sääntöjä ja EU:n instituutioiden selkeään työnjakoon perustuvaa yhteisömetodia, jossa Euroopan komissiolla on keskeinen asema. EU:ssa ei tule siirtyä hallitusten välisen yhteistyön suuntaan. Asioiden käsittelyn parlamentissa tulee olla vastuullista. Neuvoston on osallistuttava tekemään myös poliittisesti vaikeita päätöksiä.

Elinkeinoelämä katsoo, että EU-politiikan tulee rakentua seuraavien peruslinjausten varaan:

- Syvennetään taloudellista integraatiota ja tuetaan poliittista vakautta.
- Turvataan EU:n neljä perusvapautta – pääomien, tavaroiden, palvelujen ja ihmisten vapaa liikkuvuus.
- Edistetään unionin avoimuutta ja vaikutusvaltaa globaalina toimijana.
- Varmistetaan komission vahva rooli aloitteentekijänä ja integraation moottorina.
- Päätöksenteon tulee olla tehokasta ja perustua EU:n instituutioiden väliseen selkeään työnjakoon.

TARVITAAN KASVUA JA KILPAILUA

Eurooppalaisten ja suomalaisten hyvinvointi edellyttää hyvin toimivaa taloutta ja talouden kasvua. Tarvitaan toimintaympäristö, jossa yritykset voivat toimia kilpailukykyisesti, työllistää, investoida, kasvaa ja kehittyä. Sen yksi osatekijä ovat ennustettavissa oleva julkinen talous ja talouspolitiikka.

EU:ssa pitää tunnustaa myös teollisuuden merkitys, sillä menestyvä teollisuus vaikuttaa suoraan ja välillisesti merkittäväällä tavalla työllisyyteen ja kasvuun. Teollinen tuotanto luo myös edellytyksiä kasvavalle palvelutoiminnalle: entistä suurempi osa monien teollisuusyritysten liikevaihdosta syntyy nykyisin teollisista palveluista.

EU:n teollisuuspolitiikan päätehtävänä on integroida EU:n eri politiikkalohkot niin, että teollisuuden kilpailukyvyyn vaatimukset otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Elinkeinopolitiikan on perustuttava avoimiin markkinoihin ja tasapuoliseen kilpailuun. EU:n ei pidä harjoittaa ns. picking the winners -politiikkaa eikä sallia kilpailua vääristäviä valtiontukia. EU:n tulee myös varmistaa eurooppalaisille yrityksille kansainvälisesti tasavertaiset kilpailuolosuhteet, jotta ne voivat pärjätä globaalissa kilpailussa.

Kilpailukyky on nostettava EU:n toiminnan kirkkaaksi johtotähdeksi. Suomalaisen elinkeinoelämän mukaan EU:n kilpailukyky on perustettava seuraaville painopisteille:

- Talouskasvua ja tuottavuutta tukeva toimintaympäristö yrityksille,
- talous- ja rahaliiton vahvistaminen ja talouspolitiikan koordinaation tehostaminen,
- sisämarkkinoiden tehostaminen ja digitaalisten sisämarkkinoiden luominen,
- innovaatioiden, osaamisen ja yrittäjyyden vahvistaminen,
- kestävä ilmasto-, energia- ja ympäristöpolitiikka,
- kauppa-, sisämarkkina-, teollisuus- ja innovaatiopolitiikan koordinaation ja yhdenmukaisuuden vahvistaminen sekä
- avoimet maailmanmarkkinat ja eurooppalaisten yritysten globaalien kilpailukykyyn vahvistaminen.

EUROOPPA 2020 -STRATEGIA NÄYTTÄÄ SUUNTAA

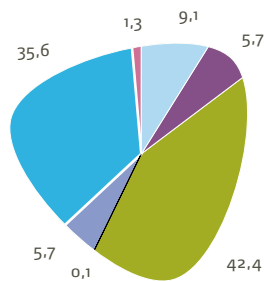
Eurooppa 2020 -strategian tavoitteena on edistää kasvua, hyvinvointia ja työllisyyttä parantavina uudistuksina jäsenmaissa ja koko EU:ssa. Suomalaisen elinkeinoelämän mielestä EU:n on keskityttävä kasvua ja työllisyyttä lisääviin toimiin. On luotava suotuisa toimintaympäristö ja vahvistettava yritysten globaalia kilpailukykyä.

>>

EUROOPPA 2020-STRATEGIA JA SUOMEN TAVOITTEET

1. Nostaa 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 78 %:iin (EU:n tavoite 75 %).
2. T&k-panostusten osuus nostettava vähintään 4 %:iin bkt:sta (EU:n tavoite 3 %).
3. Ilmastonmuutoksen torjumisessa sitoudutaan aiemmin sovittuihin 20/20/20-tavoitteisiin.
4. Koulutustasoa nostetaan vähentämällä koulupudokkaiden määrää alle 8 %:iin ja kasvattamalla korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta nuorista ikäluokista 42 %:iin (EU:n vastaavat tavoitteet 10 % ja 40 %).
5. Köyhyyden ja syrjäytymisen uhan alla olevien määrää vähennetään 100 000:lla (koko EU:n tavoite 20 miljoonalla).

EU budjetoi kilpailukyvyn edistämiseen vain noin 9 % varoistaan

EU:n budjettivarojen käyttö 2007–2013, %

- KILPAILUKYKY, KASVU JA TYÖLLISYYS
- EU GLOBAALINA TOIMIJANA
- LUONNONVAROJEN SUOJELU JA HALLINTA, MAATALOUS JA MAASEUTU
- KORVAUKSET
- HALLINTO
- ALUE- JA RAKENNEPOLIITIIKKA, LÄHENTYMINEN
- KANSALAISUUS, VAPAAUS, TURVALLISUUS JA OIKEUS

Jotta strategian tavoitteet voidaan saavuttaa, jäsenvaltioiden tulee sitoutua rohkeisiin uudistuksiin ja toimenpiteiden edistymistä on seurattava järjestelmällisesti eurooppalaisen lukukausijärjestelmän yhteydessä.

Elinkeinoelämä kehottaa komissiota keskittymään kuluvalle toimikaudellaan Eurooppa 2020 -strategian kärkihankkeiden täytäntöönpanoon ja valvontaan. Kaiken EU:n toiminnan on tuettava strategian tavoitteiden toteutumista. Myös lainsäädännön toimivuudesta on pidettävä huolta.

EU:N BUDJETTI TUKEMAAN KASVUN EDELLYTYKSIÄ

EU:n budjetti on suuruudeltaan noin yksi prosentti koko EU:n kansantuotteesta eli 130 miljardia euroa. Budjetti on unionin kehittämisen tärkeä työväline, vaikkakin sen koko on vaatimaton jäsenmaiden omiin voimavaroihin verrattuna.

Nykyisestä EU:n rahoituskehiksestä vain runsaat 9 prosenttia käytetään kasvua ja työllisyyttä edistävän kilpailukyvyn vahvistamiseen. Kaikki merkittävät muutokset budjetin painopisteissä tarkoittavat myös maatalouden sekä alue- ja rakennepolitiikan uudelleen-tarkastelua.

Elinkeinoelämä korostaa, että EU:n rahoituskehiksen tulee heijastaa nykyistä selkeämmin Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita, joita ovat älykäs, kestävä ja osallistava kasvu.

- EU:n budjetista päätettäessä painopisteet on valittava puhtaasti niiden tuottaman lisäarvon ja politiikkojen tehokkuuden perusteella.
- EU:n budjettivarat tulee suunnata aidosti tukemaan kasvua ja kilpailukykyä. Entistä suurempi osa koheesiopolitiikan rahoituksesta on käytettävä tutkimus- ja innovaatio-toiminnan edellytysten parantamiseen.
- Maksualennuksista on pyrittävä eroon. Unionin omia resursseja tulee kehittää niin, että edellä mainitut päämäärät saavutetaan.

VÄHEMMÄN, MUTTA PAREMPAA SÄÄNTELYÄ

3

Jose Manuel Barroson II komission vuoteen 2015 kurottava työohjelma on kunnianhimoinen. Se sisältää lukuisia politiikka- ja lainsäädäntöaloitteita esimerkiksi rahoitus- ja sisämarkkinoiden sekä energia- ja teollisuuspolitiikan aloilta.

Esitystulvassa piilee kuitenkin ylisääntelyn uhka. Sääntelyn ennustettavuuteen on kiinnitettävä huomiota, ja sääntelyn tulee mahdollistaa kansainvälisesti tasavertainen ja taroituksenmukainen toimintaympäristö.

Parempi ja älykkäämpi sääntely on yksi komission tärkeimpiä esityksiä. Sen linjasta tulee pitää kiinni myös käytännössä: tarvitaan vähemmän, mutta parempaa sääntelyä.

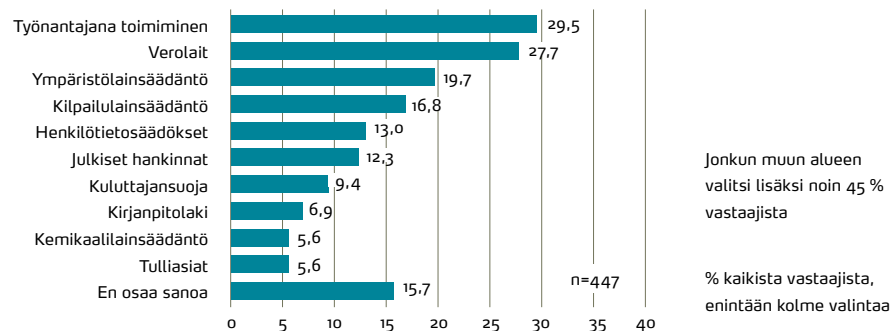
PIENET ENSIN!

Komission vuonna 2008 esittelemä Small Business Act -toimenpidepaketti listaa kymmenen keskeistä periaatetta, joilla pyritään helpottamaan eurooppalaisten pk-yritysten toimintaa.

Tavoitteena on mm. edistää pk-yritysten kansainvälistymistä ja markkinoille pääsyä, osallistumista julkisiin hankintoihin, parantaa rahoitusmahdollisuuksia sekä ottaa käyttöön pienet edellä -periaate. Sen mukaisesti yhtään uutta lakia ei tule hyväksyä ilman, että vaikutukset pk-yrityksiin on ensin arvioitu huolellisesti.

Mitkä alueet lainsäädännössä tuovat yrityksellenne eniten hankaluuksia?

EK:n kysely jäsenyrityksille sääntely-ympäristön kehittämisestä, 2007

EK:N LINJAUKSET

Parempi sääntely otettava tosissaan

- Komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston on pidettävä kiinni paremman ja älykkäämmän sääntelyn periaatteista sekä edistettävä ehdotusten sujuvaa käsittelyä.
- Komission pääosastojen välistä yhteistyötä pitää kehittää ja valmistelun avoimuutta lisätä.
- Sidosryhmille tulee turvata mahdollisuus vaikuttaa säädösten valmisteluun nykyistä varhaisemmassa vaiheessa.
- Ennen uuden sääntelyehdotuksen antamista komission pitää arvioida lainsäädännön tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta ns. kuntotarkastuksilla. Tarkastelussa pitää ottaa huomioon jo olemassa oleva sääntely ja sen vaikutukset yrityksiin.
- Komission pitää tehdä perusteelliset yritysvaikutusten arvioinnit, noudattaen pienet ensin -periaatetta sekä tehdä kilpailukykytestit merkittäville aloitteille. Myös merkittävien muutosehdotusten vaikutukset on selvitettävä.
- Merkittävistä EU-hankkeista tulisi tehdä yritysvaikutusten arvioinnit aina myös kansallisesti ja komission tulisi huomioida ne johtopäätöksissään.
- Komission sisäiselle elimelle, joka päättää vaikutusten arvioinnista, tulisi taata laajemmat oikeudet estää aloitteiden tekeminen ilman riittäviä vaikutusten arviointeja.

Hallinnollista taakkaa kevennettävä

- Small Business Actin tavoitteesta vähentää yritysten hallinnollista taakkaa 25 prosentilla vuoteen 2012 mennessä on pidettävä kiinni. EU:n tulee asettaa uudet tavoitteet vuodelle 2015. Komission on seurattava Small Business Actin toimeenpanoa jäsenmaissa tiiviisti.
- EU:n yhtiöoikeudellisen sääntelyn on perustuttava aitoon sääntelytarpeeseen ja yritysten toiminnan helpottamiseen.
- EU:n tilinpäätössääntelyssä tulee ottaa huomioon erikokoisten yritysten asema kustannus-hyöty-näkökulmasta. Erityisesti on huomioitava verotuksen ja kirjapidon välinen suhde.
- Pk-yritysten tilinpäätössääntelyä ja taloudellista raportointia on kehitettävä, mutta mahdollisen pk-IFRS:n (International Financial Reporting Standards) käytön tulee olla vapaaehtoista.
- EU:n tulee arvioida kansainvälisten tilintarkastusstandardien sisältöä ennen niiden täytäntöönpanoa EU-tasolla.
- Tilintarkastajan vastuuta ei ole syytä rajoittaa EU-sääntelyllä.

Ajankohtaisia hankkeita

- Parempi ja älykkäämpi sääntely
- Small Business Actin uudelleentarkastelu
- Yksityinen Eurooppayhtiö
- Yhtiöoikeuden uudistaminen
- Vihreä kirja tilintarkastuksesta
- Yritysten leasing-sopimusten kirjanpito-kohteluun vaikuttaminen (IAS 17)
- Komission Country by Country reporting -kon-sultaatio

VASTUULLISUUS ETENEE YRITYKSISSÄ OMAEHTOISESTI

Vastuullinen yritystoiminta (Corporate Social Responsibility, CSR) on ollut EK:n ja sen edeltäjien agendalla jo kauan. Vastuullisuus on osa yritysten normaalia toimintaa.

Vastuullinen yritys ottaa huomioon keskeisten sidosryhmiensä vaatimukset ja odotukset. Se kiinnittää huomiota taloudellisten näkökohtien lisäksi ympäristöasioihin sekä sosiaalisiin, yhteiskunnallisiin ja eettisiin seikkoihin.

RAPORTOINTIA EI PIDÄ RYHTYÄ SÄÄNTELEMÄÄN

Vastuullinen yritystoiminta täydentää yritysten lakisääteistä vastuuta. Sen pitää olla omaehtoista ja tukea yrityksen liiketoimintaa.

Vastuullisen yritystoiminnan avulla yritykset voivat edistää innovaatioita, tuottavuutta ja ekotehokkuutta sekä saada kilpailuetua.

EU:ssa keskustellaan tarpeesta säännellä vastuullisen yritystoiminnan raportointia. Suomalainen elinkeinoelämä ei kannata raportoinnin sääntelyä. Jäykät raportointisäädökset vievät pohjaa pois yritysten omaehtoiselta kehitystyöltä ja näin yritykset menettävät kilpailuetuaan.

EK:N LINJAUKSET

- Vastuullinen yritystoiminta lähtee yrityksistä. Yrityksillä pitää olla mahdollisuus kehittää parhaita käytäntöjään omaehtoisesti eikä vastuullisen yritystoiminnan raportointia tule säännellä.
- Yritysten toimintaan liittyvien ympäristö-, talous- ja sosiaalisten asioiden avoimuutta tulee voida kehittää ilman, että lisätään yritysten hallinnollista taakkaa.

Ajankohtainen hanke

- Ei-taloudellisten tietojen tiedottaminen

4

VAKAUS- JA KASVUSOPIMUKSEN USKOTTAVUUTTA PARANNETTAVA

Vakaus- ja kasvusopimus on tärkein väline, jolla EU ohjaa rahaliittoon kuuluvien jäsenmaiden makrotalouden hoitoa. Sopimus määrittää rajat mm. valtionvelalle ja budjettialijämälle.

Suomen talouskehityksen vakaus on arvokasta elinkeinoelämälle. Rahaliittoon kuulumisen merkittävimmät hyödyt ovat olleet valuuttariskien pieneneminen ja matala korkotaso.

Rahaliitto on myös avannut markkinoita ja helpottanut erityisesti pk-yritysten kaupankäyntiä. Yhteinen valuutta on kasvattanut Suomen painoarvoa eurooppalaisessa talouspolitiikassa, mikä on myös yritysten etu.

TERVEET JULKISET TALOUDET EDUKSI YRITYKSILLE

Euromaiden vakaa talouskehitys, ennustettavuus ja riittävä yhdenmukaisuus luovat yrityksille ennustettavan taloudellisen toimintaympäristön. Terveet julkiset taloudet ovat elinkeinoelämän etu.

Jos julkisten talouksien alijäämät paisuvat liiallisiksi, syntyy paineita korottaa veroja. Myös mahdollisuudet harjoittaa aktiivista kasvuhakuista talouspolitiikkaa kaventuvat.

Talouspolitiikan koordinaation tehostaminen ja kriisinhallintamekanismi ovat nousseet näkyvästi EU:n asialistalle talous- ja rahakriisin sekä jäsenmaiden velkakriisin myötä. Koordinaatiossa on otettu iso askel eteenpäin EU:n taloudellisen integraation syventämisessä.

Unionin pitäisi pystyä torjumaan näköpiirissä olevia vakavia rakenteellisia ongelmia rahaliiton sisällä. Valtioiden velkaantumisen lisäksi niitä aiheuttavat suuret erot esimerkiksi tuottavuudessa ja vaihtotaseen tasapainossa pohjoisten ja eteläisten jäsenmaiden välillä.

EU:N KILPAILUKYKYÄ VOIDAAN VAHVISTAA MYÖS VEROTUKSEN KEINAIN

Usein todetaan, että EU-maat päättävät itse verotuksestaan. Suurelta osalta näin onkin, mutta merkittävän poikkeuksen sääntöön muodostaa välillinen verotus, joka perustuu pääosin EU:n direktiiveihin.

Toisaalta myös EU-oikeus rajoittaa kansallista päätöksentekoa verotuksessa. Verojärjestelmät eivät esimerkiksi saa suosia kotimaisia toimijoita muista EU-maista tulevien kustannuksella.

EK:N LINJAUKSET

- EU-maiden pitää sitoutua tiivistämään talouspolitiikan koordinaatiota. Se tapahtuu parantamalla julkisen talouden valvontaa, laajentamalla makrotalouden ja kilpailukyvyn seurantaa sekä tehostamalla vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpanoa.
- Vakaus- ja kasvusopimuksesta on kehitettävä uskottava väline makrotalouden vakauden turvaamiseen. Siihen kuuluu mahdollisuus käyttää riittävän ankaria sanktioita.
- Mahdollisten kriisien varalle on oltava toimivat instituutiot, jotka ennaltaehkäisevät ja torjuvat ongelmia.
- Euroopan keskuspankin vahvasta itsenäisyydestä on pidettävä kiinni. Se takaa parhaiten hintavakauden ja euroalueen kilpailukyvyn pitkällä aikavälillä.
- EU:n kilpailukykyä on vahvistettava muihin johtaviin talousalueisiin nähden myös verotuksen keinoin. Veroasteet on pidettävä kilpailukykyisinä, eikä EU-tasolla tule vastaisuudessaakaan päättää verokantojen yhtenäistämisestä.
- Kansainvälinen yhteistyö verotuksessa on tärkeää mm. rajat ylittävää liiketoimintaa harjoittaville yrityksille. EU:n tulee jatkaa veroasteiden poistamista. Merkittävin hanke on komission tavoite yhtenäisen eurooppalaisen yritysveropohjan luomisesta (ns. CCCTB-hanke eli Common Consolidated Corporate Tax Base).
- Arvonlisäverotuksen harmonisointia tulee jatkaa kansainvälisen kaupan esteiden poistamiseksi ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi.
- Harmaan talouden tehokas torjunta on tärkeää sekä veronsaajille että rehellisille yrityksille. Erityisesti arvonlisäveropetokset aiheuttavat jäsenmaille mittavia verotulojen menetyksiä. Harmaan talouden torjunnan tehostaminen ei saa kuitenkaan lisätä yritysten hallinnollisia kustannuksia. Tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden kesken on parannettava ja viranomaisille on turvattava riittävät resurssit.

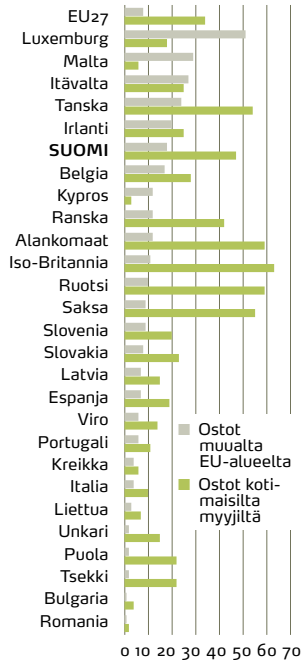
Ajankohtaisia hankkeita

- Lainsäädäntöpaketti talouspolitiikan koordinaatiosta
- Hanke yhtenäisen yritysveropohjan luomiseksi (CCCTB)
- Korko- ja rojaltdirektiivin muuttaminen
- Hanke finanssisektorin verotuksesta
- Uusi alv-strategia
- Vakuutus- ja rahoituspalvelujen arvonlisäverotuksen uudistaminen

5

KAIKKI TEHOT IRTI SISÄMARKKINOISTA

Internetkauppa kasvaa, mutta kuluttajat ostavat yhä valtaosin kotimaisilta sivustoilta

Kotimaiset ja rajat ylittävät internetostot 2009, % kuluttajista

Lähde: Eurostat

Arvioiden mukaan EU:n sisämarkkinat synnyttivät vuosina 1992–2006 peräti 2,75 miljoonaa työpaikkaa. Laajoilla kotimarkkinoilla onkin suuri merkitys EU:n taloudelle. Ne ovat myös keskeinen menestystekijä globaalissa kilpailussa, aivan kuten Yhdysvalloissa.

Suomalaisille yrityksille sisämarkkinoiden avoimuus, tasapuoliset kilpailuolosuhteet sekä toimiva kilpailu ovat elintärkeitä, sillä yli 50 prosenttia Suomen viennistä ja noin 40 prosenttia teollisuuden suorista investoinneista suuntautuu EU-maihin.

SUORITUSKYKY KÄYTTÖÖN TÄYSIMÄÄRÄISESTI

Vapaa liikkuvuus on sisämarkkinoiden kulmakivi. On varmistettava, että yritykset voivat tuottaa, myydä ja kilpailla siellä, missä se on niiden toiminnan kannalta järkevintä. Siitä hyötyvät myös kuluttajat.

Sisämarkkinoiden suorituskykyä ja kaikkia mahdollisuuksia ei hyödynnetä vielä täysimääräisesti. Esimerkiksi digitaalisten sisämarkkinoiden vahvistaminen kasvattaisi EU:n bruttokansantuotetta usealla prosentilla vuoteen 2020 mennessä.

Sisämarkkinapolitiikan ja -sääntelyn tulee tähdätä ennen kaikkea markkinoiden avoimuuden ja tehokkuuden vahvistamiseen sekä entistä paremman toimintaympäristön luomiseen yritysten kasvulle ja kilpailukyvyille.

Suomen elinkeinoelämä korostaa, että EU-maiden on keskityttävä voimavarojaan sisämarkkinasääntelyn tehokkaaseen toimeenpanoon ja soveltamiseen. Komission puolestaan on valvottava, että niin myös tapahtuu.

JULKISET TARJOUSKILPAILUT SOVELTUMAAN PK-YRITYKSILLE

Julkiset hankinnat ovat tärkeitä yrityksille kautta Euroopan. Julkisista tarjouskilpailuista tulee muodostaa tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia. Pk-yrityksille on turvattava mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun myös hankintojen koon kasvaessa ja markkinoiden keskittyessä. Hankintayksiköiden tulee ottaa huomioon alueen kaikenkokoiset yritykset.

EK:N LINJAUKSET

EU:hun on luotava todelliset digitaaliset sisämarkkinat

- Digitaalisten sisämarkkinoiden esteitä on poistettava määrätietoisesti. Yritysten on voitava kehittää, tarjota ja markkinoida tuotteita, palveluja ja sisältöjä käyttäjäystävällisesti koko EU:n alueella.
- Sähköisen kaupankäynnin toimintaympäristöä on kehitettävä mm. laskutuksessa, maksamisessa ja tunnistamisessa.
- Tekijänoikeuksien sääntelyä on parannettava vastaamaan digitaalista toimintaympäristöä. Rajat ylittävää lisensointia on helpotettava ja ns. laitemaksujärjestelmää kehitettävä niin, että löydetään digitaaliseen toimintaympäristöön sopeva kilpailukykyinen eurooppalainen ratkaisu. Edistämällä helppokäyttöisten laillisten sisältöjen saatavuutta ehkäistään tehokkaimmin myös piratismia.
- EU:n radiotaajuuspoliittisella ohjelmalla on vauhditettava matalampien taajuusalueiden ohjaamista mobiililaajakaistan käyttöön ja mahdollistettava nopeiden laajakaistayhteyksien käyttö.

Kilpailupolitiikalla on varmistettava tasapuoliset kilpailuolosuhteet

- Komission on varmistettava, että sisämarkkinoilla toimitaan tasapuolisin pelisäännöin. Julkisen sektorin yksiköillä ei tule olla kilpailuilla markkinoilla etuja, joita yksityisillä yrityksilläkään ei ole.
- Kilpailulainsäädännön on oltava selkeää ja yhdenmukaista koko EU:n alueella.
- Kilpailuoikeudellisen menettelyn läpinäkyvyttä komissiossa on lisättävä. Yritysten oikeudet puolustautua kilpailuoikeudellisessa tutkinnassa on turvattava.
- Kilpailusääntöjen tehokas julkisoikeudellinen täytäntöönpano turvaa toimivan kilpailun. EU-tasolla ei ole tarvetta kilpailuoikeudelliselle ryhmäkanteelle.
- Komission on puututtava kilpailua vääristäviin valtioneuvostoihin ripeästi.

>>

Ajankohtaisia hankkeita

- Sisämarkkinatiedonanto
- Tekijänoikeuksien kollektiivihallinnointia koskeva puitedirektiiviehdotus
- Direktiiviehdotus orpojen teosten vastavuoroisesta tunnustamisesta
- Vihreä kirja audiovisuaalisten teosten ja muun luovan sisällön verkkojakelun mahdollisuuksista ja haasteista
- Sähköisiä allekirjoituksia koskevan direktiivin uudistaminen
- EU:n tietosuojalainsäädäntöä koskeva kokonaisarviointi
- Päätös Euroopan radiotaajuuspoliittisesta ohjelmasta

>>

EK:N LINJAUKSET

>>

>>

- Euroopan laajakaista-strategia
- EU:n standardisointia koskevan lainsäädännön arviointi
- EU:n julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön arviointi
- Vihreä kirja sähköisistä hankinnoista
- Palvelukonsessioita koskeva mahdollinen lainsäädäntöehdotus
- Direktiiviehdotus kuluttajan oikeuksista
- Aloite vaihtoehtoisista riitojenratkaisutavoista
- Yleisen tuoteturvallisuusdirektiivin uudistaminen

Julkisia hankintoja on hyödynnettävä tuottavuuden lisäämiseksi

■ Komission on valvottava aktiivisesti, että julkisten hankintojen sääntelyä sovelletaan EU-maissa oikein. Palvelujen tuottaminen on annettava sille, joka tuottaa ne tehokkaimmin. Julkisen sektorin toimijat eivät saa sopia esimerkiksi palvelujen tuottamisesta keskenään ilman kilpailuttamista.

■ On varmistettava, että julkiset hankinnat perustuvat tasapuolisiin ja syrjimättömiin valintakriteereihin. Tämä periaate ei saa vaarantua, vaikka valintakriteereissä otettaisiin huomioon erilaisia painotuksia.

■ Julkisiin tarjouskilpailuihin pitää pystyä osallistumaan mahdollisimman helposti ja yksinkertaisesti. Pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin on parannettava. Osatarjoukset ja vaihtoehtoiset tarjoukset tulee sallia aina, kun se on mahdollista.

■ Julkisen ja yksityisen sektorin välisiä yhteistyömalleja on edistettävä EU-tasolla. Uusi sääntely ei kuitenkaan saa lisätä yritysten hallinnollista taakkaa.

Kuluttajapolitiikalla on vahvistettava vähittäismarkkinoita EU:ssa

■ Kuluttajansuojan sääntelyä on harmonisoitava tasapainoisesti nykyistä laajemmin. Se tasapuolistaisi osaltaan kilpailuolosuhteita sisämarkkinoilla ja helpottaisi yritysten rajat ylittävää toimintaa, kuten verkkokauppaa.

■ Kuluttajien ja yritysten on saatava rajat ylittävissä ongelmatilanteissa helposti tietoa ja opastusta esimerkiksi Euroopan kuluttajakeskuksilta. Riitatilanteissa tulisi olla käytettävissä myös tuomioistuinten ulkopuolisia ratkaisumenettelyjä.

YRITYSRAHOITUKSEN SAATAVUUS TURVATTAVA

6

Kansainvälinen rahoituskriisi johti luottolamaan ja talouden rajuun notkahdukseen. Kriisi herätti myös halun kiristää rahoitusmarkkinoiden sääntelyä ja valvontaa epäkohtien korjaamiseksi.

Rahoitusmarkkinoiden vakautta, luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä lisäävä sääntely on perusteltua. Vaarana kuitenkin on, että sääntelyssä tehdään kielteisesti rahoituksen vaikuttavia ylilyöntejä.

Suomalaiselle elinkeinoelämälle on tärkeää, ettei kiristynyt sääntely rajoita perusteettomasti yritysrahoituksen saatavuutta eikä nosta rahoituksen kustannuksia. On ensisijaisinta, ettei rahoituksen saatavuus kohtuullisin ehdoin vaarannu.

Tehokkaat rahoitusmarkkinat ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta yritykset voivat toimia, kasvaa ja investoida.

RAHOITUSALAN HOUKUTELTAVA EDELLEEN TYÖPAIKKANA

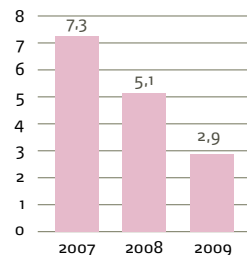
Rahoitusalan toimijoiden liiketoimintamallien omaehtoinen muutos ja kiristynyt sääntely johtavat merkittäviin rakenteellisiin muutoksiin rahoitusmarkkinoilla.

Rahoitusmarkkinoiden sääntelyä kehitettäessä on pidettävä huolta siitä, että kaikenkokoisilla ja erilaisilla liiketoimintamalleja hyödyntävillä toimijoilla on yhtäläiset toimintaedellytykset ja että ala houkuttelee töihin osaavia ihmisiä.

EU:ssa keskustellaan myös tarpeesta säännellä yritysten hyvää hallintoa (Corporate Governance, CG). CG-sääntely on elinkeinoelämän itsesääntelyä, jolla täydennetään lakisääteisiä menettelytapoja ja varmistetaan, että arvopaperimarkkinoilla toimivien yhtiöiden toimintamallit ja pelisäännöt ovat yhdenmukaiset ja läpinäkyvät.

Yritysten saaman uuden riskipääoman määrä on kehittynyt viime vuosina huoletuttavaan suuntaan

Pääomasijoitusten määrä Pohjoismaissa, miljardia euroa

Lähde: EVCA 2010 Nordic Report

EK:N LINJAUKSET

AJANKOHTAISIA HANKKEITA

- Luottolaitosten pääoma-vaatimusten muutokset (Basel III)
- Lyhyeksimyynnin sääntely
- Johdannaismarkkinoiden sääntely
- Mahdollinen vakauserahastosääntely
- Talletussuojan tason korottaminen
- Sijoittajien korvauserahastosuojan laajentaminen
- Mahdollinen rahoitusmarkkinaverot
- Rahoitusalan kriisinhallintakehikko
- Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin tarkastelu
- Markkinoiden väärinkäyttö -direktiivin tarkastelu
- Euromaksualetta (SEPA) koskeva sääntely
- Rahoitusalan CG-sääntely

■ EU-sääntelyn tulee perustua vaikutusten arviointiin, joka ottaa huomioon rahoitusalan vaikutusten lisäksi vaikutukset yritysrahoitukseen, reaalityöelämään ja EU:n kilpailukykyyn. Myös rahoitusmarkkinoiden eri sääntelyhankkeiden yhteisvaikutukset tulee arvioida.

■ Sääntelyn tulee olla kansainvälisesti kilpailukykyistä ja sen vaikutuksia on seurattava aktiivisesti. Tarvittaessa sääntelyä on voitava keventää nopeasti.

■ Rahoitusalan toimijoilta perittävä erillinen rahoitusmarkkinoiden vero tai transaktiovero ei ole perusteltu.

■ Rahoituslaitosten rajat ylittävää kriisinhallintaa on kehitettävä siten, että myös rahoitusallalla vastuu voi kohdistua yksittäiseen vaikeuksissa olevaan rahoituslaitokseen. Tällaisen toiminnan hallittu alasajo ja selvitysmenettely on voitava toteuttaa ilman järjestelmäriskin realisoitumista.

■ Erityisesti pk-yritysten rahoitusvaihtoehtoja on parannettava. On haettava markkinaehtoisesti keinoja edistää kevyemmin säänneltyjen, mm. kasvuyhtiöille tarkoitettujen markkinapaikkojen toimintaedellytyksiä.

■ Pääomasijoitusmarkkinoita on kehitettävä yhdessä yksityisten toimijoiden kanssa. Kannusteita tarvitaan erityisesti kasvavien nuorten ja innovatiivisten yritysten riskirahoituksen lisäämiseksi.

■ Yhtenäisin periaattein toimiva euromaksualetta (SEPA) on toteutettava mahdollisimman nopeasti.

■ Valtiontuet ovat omiaan vääristämään kilpailua. Tukien lisääntyvä käyttö talouskasvun tai rakennemuutosten edistämiseen ei ole lähtökohtaisesti oikea lääke.

■ Listayhtiöiden hallinnollisia velvollisuuksia on vähennettävä, jotta listautuminen houkuttelisi yrityksiä nykyistä paremmin.

■ Yritysten hyvää hallinnointia koskevan Corporate Governance -sääntelyn tulee olla joustavaa ja perustua kansalliseen itsesääntelyyn sekä Comply or Explain -periaatteen (noudata tai selitä) noudattamiseen. Tämä periaate antaa yrityksille joustonvaraa sekä mahdollistaa yritysten erojen ja erityispiirteiden huomioon ottamisen.

INNOVAATIOIDEN TÄRKEYS NÄKYVIIN MYÖS TEOISSA

7

Innovaatioilla on suuri merkitys talouskasvun vauhdittajina ja kilpailukyvyyn parantajina. Niillä pyritään myös vastaamaan merkittäviin maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, energian, veden ja ruoan tarjonnan niukentumiseen sekä väestön ikääntymiseen.

Tämä tunnustetaan EU:ssa jo laajasti. Nyt olisi kuitenkin kiire ottaa seuraava askel ja siirtyä innovaatioiden edistämisessä käytännön tekoihin. Innovaatioiden tärkeyden tulee näkyä muun muassa EU:n rahoituskehyksessä.

LISÄÄ KANSAINVÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ

Kansainvälisyys ja maailmanlaajuinen yhteistyö ovat tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan (TKI-toiminnan) olennaisia lähtökohtia. Suomessa pääsääntöisesti vain suurten yritysten TKI-toiminta on tällä hetkellä aidosti kansainvälistä.

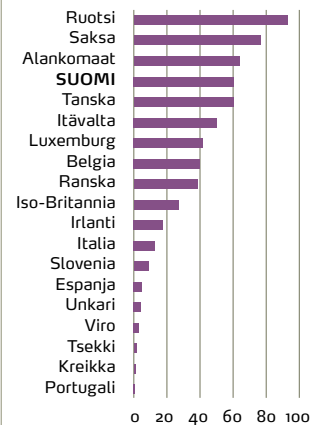
EK kannustaa suomalaisia yrityksiä osallistumaan Euroopassa tarjolla oleviin innovaatioyhteistyötä edistäviin ohjelmiin. Näitä ohjelmia ja EU:n muita TKI-toimia tulee kuitenkin kehittää yritysystävällisemmiksi. Tällä hetkellä niiden rakenteet ovat hajanaisia ja monimutkaisia.

Innovaatiounioni-lippulaivahankkeen eurooppalaisilla innovaatiokumppanuuksilla pyritään koordinoimaan EU:n sekä kansallisen ja alueellisen tason tutkimus- ja innovaatio toimia ja lisäämään siten niiden tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Tutkimuksen puiteohjelmat ovat Euroopan tärkein tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkinen rahoitusmuoto. Yritysten osallistumisten osuus puiteohjelmiin on kuitenkin laskenut tasaisesti viime vuosina. Yhtenä merkittävänä syynä pidetään monimutkaisia ja hitaita hallinnollisia prosesseja, jotka kuormittavat erityisesti pk-yrityksiä.

Kustannustehokas EU-patentti vapauttaisi Suomessakin resursseja varsinaiseen innovaatiotyöhön

Triadipatenttien* määrä miljoonaa asukasta kohden joissakin EU-maissa 2007

* Triadipatentilla tarkoitetaan kolmen suurimman patenttiviraston – Euroopan, Yhdysvaltojen ja Japanin – samalle keksinnölle myöntämää patenttia.

Lähde: OECD Patent Database

EK:N LINJAUKSET

AJANKOHTAISIA HANKKEITA

- EU:n monivuotiset rahoituskehukset
- EU:n tutkimuksen 8. puiteohjelma ja puiteohjelmien hallinnon yksinkertaistaminen
- Kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelma
- Innovaatiounioni sekä tutkimus- ja innovaatiokumppanuudet
- Teollisuuspolitiikka-tiedonanto
- Eurooppalaisen tutkimusalueen puitedirektiivi
- EU-patentin käännös-vaatimukset ja eurooppalaisen patenttioikeudenkäyntijärjestelmän luominen
- Tieteellinen tieto – tiedonanto avoimuuden laajentamisesta
- Korkeakoulujen nykyaikaistamisen tarkastelu

■ Osaamiseen panostamisen lisäksi tulee kiinnittää enemmän huomiota siihen, että saadut tulokset myös hyödynnetään tehokkaasti. Hyödyntämisen tulee näkyä mm. yritysten liiketoiminnan kasvuna, tuottavuuden nousuna ja uusina yrityksinä.

■ TKI-ohjelmien hallintoa tulee yksinkertaistaa ja yhtenäistää, mikä helpottaa etenkin pk-yritysten osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön. Ohjelmien sisältöjen tulee heijastaa tavoitetta edistää Euroopan kilpailukykyä.

■ Innovaatiivisten tuotteiden ja palvelujen kysyntää voidaan vahvistaa mm. innovaatiomyönteisellä sääntelyllä, standardisoinnilla ja julkisilla hankinnoilla. Näitä keinoja on hyödynnettävä tehokkaammin unionin tasolla.

■ EU:n innovaatiopolitiikkaan tarvitaan kokonaisvaltaisempaa johtamista. Se vaatii parempaa koordinaatiota sekä komission pääosastojen että EU:n, jäsenvaltioiden ja alueiden välillä. Erityisenä haasteena on linkittää EU-tason ohjelmat kansallisiin ja alueellisiin ohjelmiin. Myös työnjakoa on selkeytettävä.

■ Innovaatiotoiminta muuttuu yhä laaja-alaisemmaksi ja innovaatioilla viitataan usein teknologian ohella uusiin palveluihin tai liiketoimintamalleihin. Tämä kehitys on huomioitava unionitason toimissa.

■ Teollisuus- ja tekijänoikeuksien suojan on oltava korkeatasoista ja kohtuuhintaista. Väärinkäytöksiä on torjuttava tehokkaasti.

■ Eurooppalaisen patenttijärjestelmän kehittämistä on jatkettava. EU:hun tulee luoda kustannustehokas EU-patentti ja eurooppalainen patenttioikeudenkäyntijärjestelmä.

TYÖMARKKINOITA SÄÄNNELLÄN JO KATTAVASTI

8

Työmarkkinoiden toimivuus, tuottavuuden parantaminen ja työvoiman saatavuus on nostettava päätavoitteiksi työmarkkinoita koskevassa päätöksenteossa EU:ssa. Eurooppalaisen työelämä sääntelyn määrä on nykyisellään jo erittäin korkea: työelämää säännellään peräti 70 direktiivillä.

Kokemus on osoittanut, että lisäsääntely heikentää yritysten toimintamahdollisuuksia ja kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla sekä vaarantaa työllisyyden kasvun. Myös olemassa olevaa sääntelyä on syytä arvioida kriittisesti, kun kilpailuympäristössä tapahtuu muutoksia.

Työmarkkinajärjestelmät poikkeavat toisistaan eri EU-maissa. Nämä erot on tunnus-tettava. Parhaat tuottavuutta ja joustavuutta lisäävät ratkaisut löydetään jäsenmaissa toimiala-, yritys- ja työpaikkakohtaisesti. Suomi on yksi edelläkävijöistä joustavien työaika-ratkaisujen hyödyntämisessä.

IKÄÄNTYMINEN HAASTAA EU-MAAT

Työelämässä olevan väestön ikääntyminen uhkaa osaavan työvoiman saatavuutta ja koettelee julkisten talouksien kestävyyttä koko Euroopassa. Suomen nykyisestä työvoimasta noin 40 prosenttia eläköityy seuraavan 15 vuoden aikana. Työikäen tulee aiempaa pienempiä ikäluokkia, mistä seuraa, että työikäinen työvoima (15–64-vuotiaat) vähenee 4,5 prosenttia. Samaan aikaan huoltosuhde heikkenee jyrkästi: tällä hetkellä Suomessa on sataa työkäistä kohti hieman yli 50 lasta ja vanhusta, 15 vuoden kuluttua noin 70.

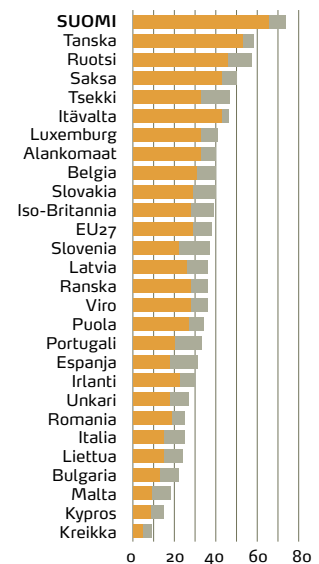
Jokaisen EU-maan on löydettävä kestävä kansalliset ratkaisut väestön ikääntymisen mukanaan tuomiin haasteisiin. EU:n roolina on tukea näitä kansallisia toimia.

>>

Suomi on yksi joustavien työaikakäytäntöjen edelläkävijöistä

Joustavien työaikajärjestelyjen yleisyys EU-maissa 2009

Osuus työpaikoista, %

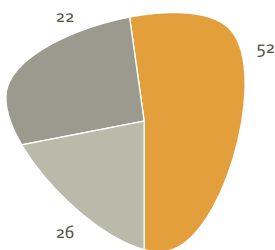

■ Mahdollista kerryttää työtunteja ja käyttää niitä kokonaisina vapaapäivinä

■ Mahdollista kerryttää työtunteja, mutta ei mahdollista käyttää niitä kokonaisina vapaapäivinä

Lähde: Second European Company Survey 2009 (Eurofound)

Ammatillisella koulutuksella on suuri merkitys työelämässä. Sen pitäisi näkyä myös EU:n painopisteissä.

Rekrytoinnin koulutusjakauma EK:n jäsenyrityksissä 2009, %

- AMMATILLINEN KOULUTUS
- AMMATTIKORKEAKOULUT
- YLIOPISTOT

Lähde: EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009

JOUSTOTURVAPERIAATE UUDISTUSTEN POHJAKSI

Taluskriisi osoitti monessa EU-maassa, että työmarkkinoilla on suuria ongelmia. Uudistuksiin lähdettiin vasta kriisin pakottamina. Työmarkkinoiden toimintaa tuleekin seurata jatkuvasti jäsenvaltiotasolla. Kun toimintaympäristön muutokset sitä edellyttävät, työmarkkinoita on uudistettava ns. joustoturvaperiaatteen (flexicurity) pohjalta.

Työnantajilla tulee olla käytössään riittävästi joustavia sopeutumis- ja mukautumiskeinoja, joilla voidaan ennakoida ja reagoida nopeasti kysynnän ja markkinoiden muutoksiin. Työvoimaresurssija on voitava käyttää ja kohdentaa asianmukaisella tavalla.

Työntekijöiden osaamisen ja ammattitaidon on vastattava työmarkkinoiden tarpeita. Työmarkkinoiden toimivuus edellyttää, että markkinoilla on riittävästi osaavaa työvoimaa. Haasteeseen on vastattava muun muassa raivaamalla esteitä työperusteisen maa-hanmuuton tieltä.

EK:N LINJAUKSET

- Eurooppalaisten työmarkkinajärjestöjen vuoropuhelua on jatkettava ja kehitettävä. Työmarkkinaosapuolet ja niiden jäsenjärjestöt tuntevat parhaiten kansallisten järjestelmien vahvuudet, heikkoudet, kehittämistarpeet ja työpaikkojen arjen.
- Eurooppalaista työelämää on kehitettävä joustoturvaperiaatteen (flexicurity) pohjalta siten, että kansallisella tasolla etsitään toimiva tasapaino työntekijöiden turvaan liittyvän työelämän sääntelyn ja työnantajan joustotarpeiden välillä.
- Työelämän muutoksia ja tulevaisuuden osaamistarpeita on ennakoitava työmarkkinoiden rakennemuutoksen hallitsemiseksi ja osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi. EU-tason yhteistyöllä voidaan löytää uusia ajatuksia ja malleja kansallisen koulutuksen kehittämiseksi. Koulutuspolitiikkaa koskevat päätökset tulee kuitenkin tehdä aina kansallisella tasolla.
- Työvoiman liikkuvuus parantaa EU:n kilpailukykyä. EU:lla on tärkeä rooli laillisen maahanmuuton kehittämisessä ja yksittäisten työntekijäryhmien maahanpääsyn edellytysten helpottamisessa. Työperusteisen maahanmuuton harmonisoinnin lopputuloksena ei saa kuitenkaan syntyä joustamatonta ja kansallisia järjestelmiä mutkistavaa EU-tason sääntelyä. Maahantulosäännöksillä ei tule myöskään puuttua muihin kansallisiin normistoihin, kuten sosiaaliturva- tai työoikeuteen.
- EU:n tulee parantaa eri eläkejärjestelmien vertailtavuutta ja luoda painetta eläkkeiden rahoituksen kestävyden varmistamiseen ja työurien pidentämiseen. Järjestelmien uudistaminen on kuitenkin kansallinen asia ja se on tehtävä jäsenvaltioiden tilanteiden pohjalta.
- EU:lla on tärkeä merkitys työmarkkinoita koskevan ajankohtaisen tiedon kerääjänä sekä kansallisten käytäntöjen kokoajana ja levittäjänä.

Ajankohtaisia hankkeita

- Raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden työntekijöiden työsuojausta koskeva direktiivi
- Työaikadirektiivi
- Lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin täytäntöönpanon tehostaminen
- Direktiivit kolmansista maista EU-alueelle työskentelemään tulevista kausityöntekijöistä sekä yrityksen sisällä siirtävistä työntekijöistä
- Direktiivi työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuvilta riskeiltä
- Vihreä ja valkoinen kirja eläkkeistä
- Nuoret liikkeellä ja Uusi osaaminen ja työllisyys – koulutukseen ja työllisyyteen liittyvät tiedonannot

9

EUROOPPALAISET YRITYKSET
MARKKINOILLE ESTEETTÖMÄSTI

Suomi on useita kilpailijamaitaan riippuvaisempi EU:n ulkopuolisista markkinoista ja niillä menestyvistä, kansainvälisesti kilpailukykyisistä yrityksistä.

Suomalaisten yritysten kilpailukykyä tuetaan parhaiten pitämällä huolta avoimista markkinoista ja tasapuolisten kilpailuedellytysten kehittämisestä. Kuitenkin sekä EU:n että Euroopan ulkopuolisten markkinoiden kaupan esteet ja kilpailua vääristävät säännöt ja käytännöt heikentävät suomalaisyritysten kilpailuasemaa. Vaikka näiden poistamisesta on tehty poliittisia sitoumuksia, ongelmat ovat lisääntyneet. Se haittaa etenkin pienten yritysten toimintaa.

EU:n sisämarkkinat tarjoavat suomalaisille yrityksille ponnahduslaudan, jolta ne voivat edetä kansainvälisille markkinoille suurempien kasvumahdollisuuksien äärelle. Suomalaisille pk-yrityksille lähialueiden markkinat (Venäjä, Baltia ja Ruotsi) ovat tärkeitä. Sijainti Venäjän suurten markkinoiden läheisyydessä on huomattava kilpailuetu.

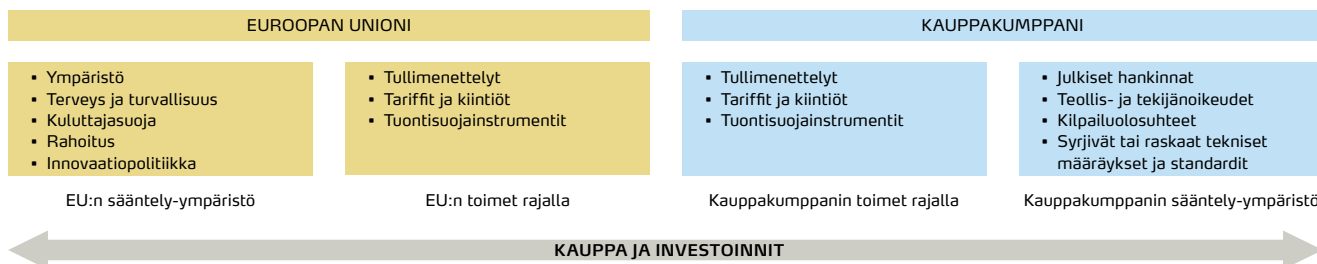
EI PROTEKTIONISMILLE

Suomalainen elinkeinoelämä haluaa vauhdittaa sitoutumista markkinoiden avaamiseen, kansainvälisiin normeihin ja tasapuolisiin pelisääntöihin. Kauppapolitiikka tukee talouskasvua ja kilpailukykyä, ympäristötavoitteita sekä yhteiskunnallista kehitystä sekä EU:ssa että kehittyvissä maissa.

EU:n tulee sitoutua taloudellisissa ulkosuhteissaan vahvasti avoimeen, yritysten kansainvälistymistä, kasvua ja kilpailukykyä vahvistavaan linjaan.

>>

Yritysten kansainväliseen toimintaan vaikuttavat sekä EU:n että kauppakumppanien sisäinen sääntely ja rajasuoja

EK:N LINJAUKSET

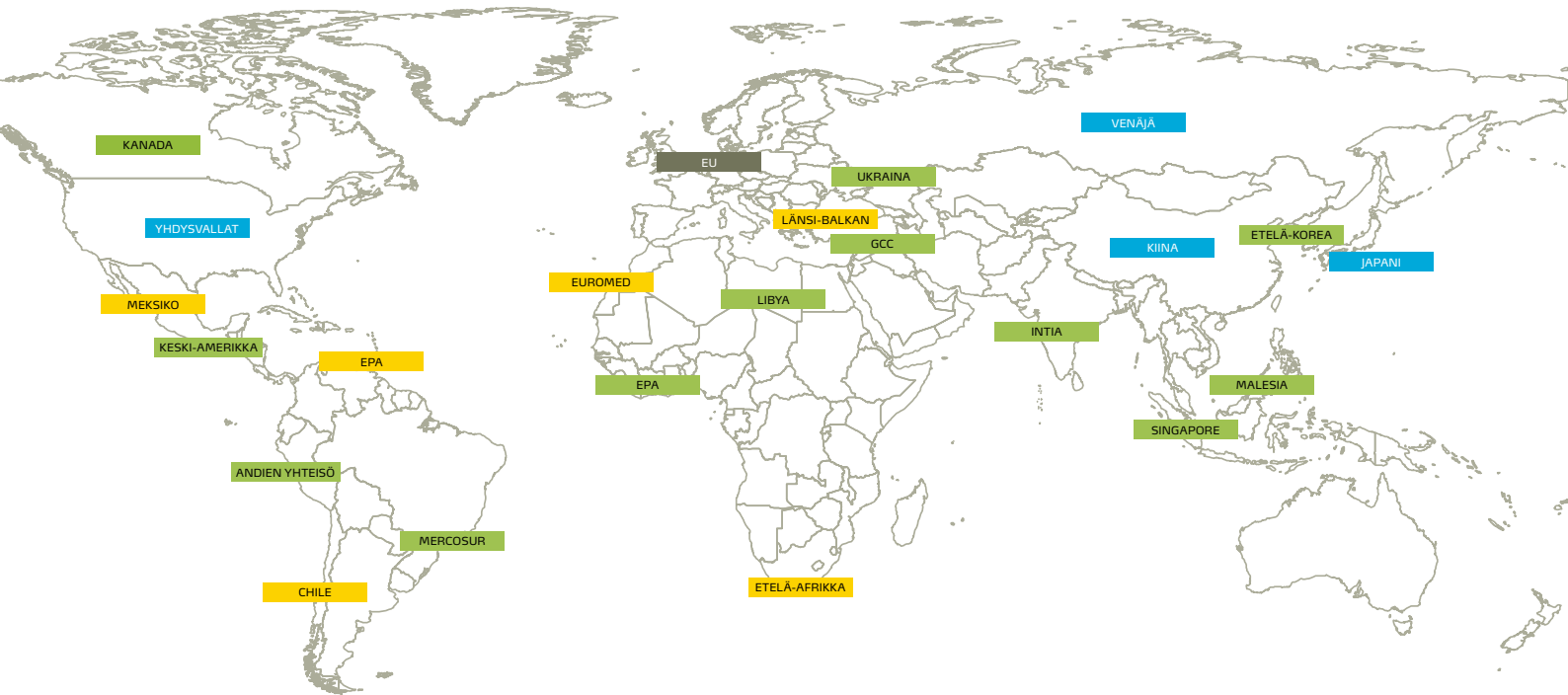
- EU:n tulee toimia määrätietoisesti protektionismin vastustamisessa, tavara- ja palvelukaupan ja investointien esteiden purkamisessa sekä kauppamenettelyjen helpottamisessa kansainvälisen yhteistyön keinoin.
- Dohan kauppaneuvottelukierros ja vapaakauppasopimusneuvottelut tulisi saada päätökseen. Tarvitaan myös aloitteita sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän pitkäjänteiseksi kehittämiseksi.
- EU:n on kehitettävä avoimia ja luottamuksellisia taloussuhteita keskeisten strategisten kumppaneidensa kanssa. Tärkeimpiä ovat Venäjä, Kiina, Yhdysvallat, Intia, Brasilia ja Japani.
- EU:n tulee edistää Venäjän WTO-jäsenyyden toteutumista, mikä mahdollistaa uuden EU–Venäjä-perussopimuksen aikaansaamisen ja vapaa-kauppasopimusneuvottelujen käynnistämisen. Nämä ja eteneminen kohti viisumivapautta helpottavat kauppaa ja investointeja sekä tukevat Venäjän talouden modernisointia.
- EU:n pitää edistää kauppapolitiikassaan ympäristötekniikan ja -palvelujen sekä tieto- ja viestintätekniikan ja siihen liittyvien palvelujen kaupan vapauttamista ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien avaamista.
- EU:n on vietävä eteenpäin kolmansien maiden julkisten hankintojen avoimuutta puuttamalla välittömästi kolmansien maiden asettamiin rajoituksiin ja pyrittävä sitouttamaan ne markkinoiden avoimuuteen FTA- ja GPA-sopimusten avulla. EU:n on turvattava teollis- ja tekijänoikeuksien suoja ulkomarkkinoilla.
- Yritysten toimintaedellytysten varmistamiseksi EU:n tulee jatkaa toimia, joilla voidaan varmistaa raaka-aineiden ja tuotantopanosten vakaa ja markkinahintainen saatavuus ja tuonnin sujuvuus.
- EU:n on tuettava vakaata ja avointa investointiympäristöä korkeatasoisilla investointisopimuksilla. Investointisuoja pysyvyys tulee varmistaa tärkeimmillä markkinoilla yritysten toiminnan helpottamiseksi.

Ajankohtaisia hankkeita

- Kauppapolitiikkatiedonanto
- WTO:n Dohan kauppaneuvottelukierros
- EU:n usean keskeiset kauppasopimukset
- EU:n kahdenväliset vapaakauppasopimukset
- Asetus EU-maiden kahdenvälisten investointisopimusten voimassa pysymiseksi ja tiedonanto EU:n investointipolitiikasta
- Yleistä tullietuusjärjestelmää (GSP) koskevan asetuksen jatkaminen ja uudistaminen
- Vihreä kirja EU:n vientivontajärjestelmän kehittämisestä
- Tiedonanto raaka-aineista
- Lainsäädäntöehdotus uudesta instrumentista, jonka avulla edistetään markkinoillepääsyä kehittyvien maiden julkisiin hankintoihin
- Tiedonanto toimenpiteistä, joilla tuetaan pk-yritysten kansainvälistymistä
- Vuotuiset kaupanesteraportit

Vapaakauppasopimukset helpottavat yritysten pääsyä kasvaville markkinoille

- EU:n strategiset kumppanusmaat
- EU:n voimassa olevat vapaakauppasopimukset
- EU:lla neuvottelut käynnissä vapaakauppasopimuksista

KASVUA LUONNONVAROISTA JA YMPÄRISTÖOSAAMISESTA

10

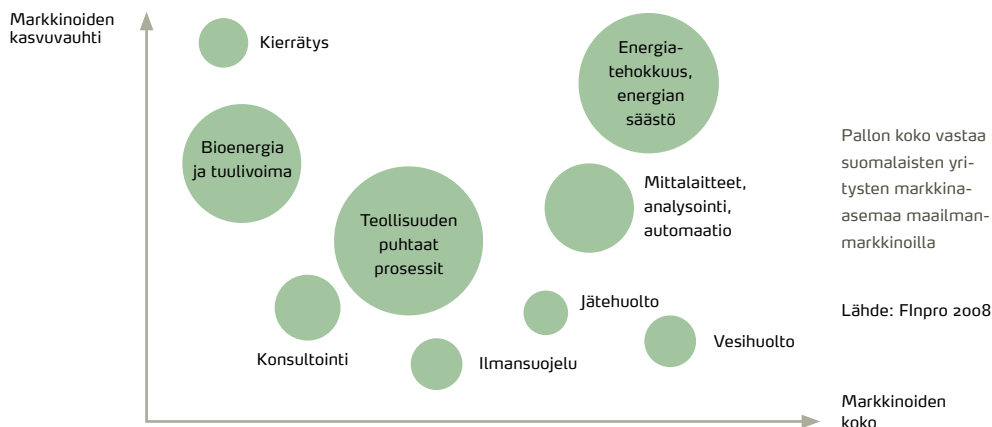
Suomen talouden vahvuutena ovat perinteisesti olleet luonnonvarat: metsät, vedet ja kaivannaiset. Luonnonvarojen jalostamisen ympärille on kehittynyt korkeatasoista teknologiaa ja vahvaa ympäristöosaamista, joille on nyt kysyntää maailmanlaajuisesti.

Toisaalta Suomessa tarvitaan etäisen sijainnin ja tuotantorakenteen vuoksi keskimääräistä enemmän energiaa ja kuljetuksia. Suomi on täysin riippuvainen merikuljetuksista. Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan päätösten aiheuttama energiantuotanto- ja kuljetuskustannusten nousu heikentää siten huomattavasti suomalaisten yritysten suhteellista kilpailukykyä.

Jotta EU:n energia-, liikenne-, ilmasto- ja ympäristöpolitiikka tukisivat kestäväää kasvua ja työllisyyttä, niiden tulee turvata yrityksille, energiaintensiivinen teollisuus mukaan lukien, suotuisat toimintaedellytykset unionin ulkopuolisiin kilpailijoihin nähden. Ilman niitä yrityksiltä puuttuvat myös mahdollisuudet kehittää ”vihreää” liiketoimintaa ja menestyä globaaleilla markkinoilla.

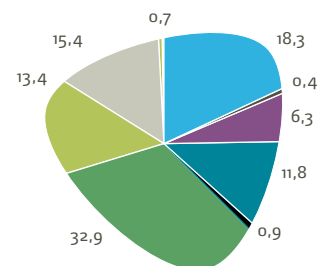
>>

Suomessa on monipuolista osaamista kasvaville cleantech-markkinoille

Suomen sähköntuotannosta lähes kaksi kolmasosaa on hiilidioksidivapaata

Sähköntuotanto energialähteittäin 2009, %
Yhteensä 68,7 TWh

Uusiutuvat 31 %
Hiilidioksidivapaat 63 %

- VESIVOIMA
- TUULIVOIMA
- TURVE
- BIOMASSA
- JÄTE
- YDINVOIMA
- MAAKAASU
- KIVIHIILI
- ÖLJY

Lähde: Energiateollisuus

Kun perusedellytykset ovat kunnossa, yritykset voivat suunnata paremmin voimavarojaan ympäristölle suotuisien ratkaisujen kehittämiseen ja soveltamiseen.

KAIKKI TOIMIALAT VOIVAT OLLA VIHREITÄ

Vihreää liiketoimintaa edistettäessä on otettava käyttöön kaikkien toimialojen potentiaali, sillä alojen luokittelu vihreyden mukaan ei ole mahdollista eikä mielekästä.

Sääntelyn sijaan EU:n tulisi panostaa painokkaammin ympäristölle suotuisten ratkaisujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

EU-tasoisten velvoitteiden ja ohjauskeinojen asemesta olisi edistettävä kansainvälisesti tasavertaisia sopimuksia ja pelisääntöjä. Näin tarjotaan yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset sekä luodaan kansainvälisiä markkinoita vihreälle teknologialle, tuotteille ja osaamiselle.

Kohtuuhintaisen sähkön saatavuus on yksi energiantensiivisen teollisuuden tärkeimmistä toimintaedellytyksistä

	SUOMI 2007, %	EU-27 2007, %
Teollisuuden osuus bkt:stä	26,2	20,2
Tavaraviennin osuus bkt:stä	36,6	30,3
Energiantensiivisen teollisuuden osuus tavaraviennistä	44,0	36,0
Teollisuuden osuus sähkön käytöstä (Tästä valtaosa sitoutuu vientituotteiden valmistukseen)	53,0	40,0

Lähde: Teknologiateollisuus ry

Suomen kansantalous ja vienti ovat selvästi energiantensiivisempiä kuin EU-maissa keskimäärin. Siksi kohtuuhintainen energia on Suomelle tärkeää. Joillakin teollisuustuotteilla sähkön osuus tuotantokustannuksista voi olla kaikkien suurin kustannuserä. Esimerkiksi kloraatilla osuus on yli 60%, sinkillä yli 40% ja ferrokromilla yli 30% kaikista tuotantokustannuksista.

EK:N LINJAUKSET

Energia, raaka-aineet, logistiikka – kustannustehokkuudella kilpailukykyä

- EU painottaa energiapolitiikassaan talouden vähähiilisyden lisäämistä ja energian saannin varmistamista. Huomiota tulee kiinnittää vahvemmin myös energiakustannuksiin. Energian kilpailukykyinen hinta on nostettava takaisin energiapolitiikan ykköstavoitteisiin.
- Kaikkia hiilidioksidipäästöttömiä energiantuotantomuotoja tarvitaan. Yhteiskunnan sähköistyessä energian kokonaiskäyttöä voidaan alentaa ja päästöjä vähentää. Tästä syystä tarvitaan suotuisat investointiedellytykset sähköntuotannolle, myös ydinvoimalle.
- Energiatehokkuutta edistettäessä on vältettävä pakollisia ja raskaasti hallinnoitavia järjestelmiä. Energiankäytön tehostamisesta kustannustehokkaasti vapaaehtoisin sopimuksin on hyviä kokemuksia jo pitkältä ajalta.
- EU:n tulisi turvata kauppapoliittisin keinoin kilpailukykyinen raaka-aineiden saavuus kansainvälisiltä markkinoilta. EU:ssa tarvitaan myös suotuisat edellytykset hyödyntää omia luonnonvaroja, kuten mineraalisia raaka-aineita mm. lupamenettelyjä kehittämällä.
- EU:n on edistettävä luonnonvarojen hyödyntämistä tavalla, joka tuottaa mahdollisimman suurta lisäarvoa. Suomelle erityisen tärkeää on puun käytön turvaaminen teollisena raaka-aineena.
- Kemikaalien valmistusta ja maahantuontia sääntelevää Reach-asetusta tulee kehittää niin, etteivät ylimitoitettut kemikaaliluvotteet heikennä EU:n kilpailukykyä eivätkä innovaatioiden kehittämistä ja käyttöönottoa.
- Materiaalitehokkuus etenee parhaiten yritysten omaehtoisella toiminnalla. Materiaalitehokkuudelle tai materiaalien käytölle ei pidä asettaa määrällisiä tavoitteita.
- Jätteiden hyödyntämistä tulee edistää parantamalla uusioraaka-aineiden käyttömahdollisuuksia mm. selkeyttämällä jätteen ja tuotteen rajanvetoa.
- Liikennejärjestelmän pullonkaloja on poistettava. Sujuva logistiikka on kustannustehokasta ja eduksi myös ilmasto- ja ympäristövaikutuksille sekä liikenneturvallisudelle.
- Kuljetusmuodot pitää saada valita markkinaehtoisesti. Jokaisella käytettävällä kuljetusmuodolla on oma roolinsa ja usein sille ei ole muita vaihtoehtoja.

Ajankohtaisia hankkeita

- Energiastrategia
- Energiatehokkuuden toimintasuunnitelma
- Energiaverodirektiivin uudistaminen
- Teollisuuspolitiikkatiedonanto
- Raaka-ainestrategia
- Luonnonvarojen kestävä käytön strategia
- Jätteen hyödyntämistästrategia
- Liikenteen valkoinen kirja
- Tiemaksudirektiivin uudistaminen

>>

EK:N LINJAUKSET

AJANKOHTAISIA HANKKEITA

- Tiekartta vähähiiliseen talouteen 2050
- Kansainvälinen ilmastostrategia
- Ekoinnovaatio-toimintasuunnitelma
- Polttoaineiden rikkidirektiivin uudistaminen

>>

Ilmasto- ja ympäristövelvoitteet tasavertaisiksi

- EU:n ei tule nostaa yksipuolisesti päästövähennystavoitettaan 20 prosentista.
- Globaalilla tasolla päästöiltään merkittävät maat, ns. nousevat taloudet mukaan lukien, tulee saada sitoutumaan tasapuolisiin päästövähennystoimiin mahdollisimman pian.
- EU:n tulee panostaa enemmän ekoinnovaatioiden kehittämiseen sekä teknologiayhteistyöhön avainkumppaneiden kanssa. Teknologian vientiä edistettäessä on kuitenkin huolehdittava yritysten teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisesta.
- Päästökaupalla on keskeinen rooli EU:n ilmastopolitiikassa. Päästökaupan tulisi kuitenkin olla globaalia, jotta sen ohjausvaikutus maksimoituisi ja kustannushaitat minimoituisivat. Niin kauan kuin kilpailijamailta puuttuvat vastaavansuuriset päästövähennysvelvoitteet, EU:n on turvattava kilpailukykyään jakamalla ilmaiseksi päästöoikeuksia mahdollisimman paljon ja erityisesti ns. hiilivuotoaloille.
- Meri- ja lentoliikenteen ilmastovelvoitteiden tulee olla tasavertaisia kansainvälisesti verrattuna. Myös muiden ympäristövelvoitteiden, kuten rikki- ja typpipäästöihin kohdistuvien vaatimusten, tulee turvata tasavertaiset toimintaedellytykset sekä EU:n sisällä että sen ulkopuolisiin kilpailijoihin nähden (vrt. IMO-päätökset).
- Ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa tulee välttää päällekkäisiä velvoitteita ja ohjauskeinoja, kuten päästökauppa ja energiaverotus tai päästökauppa ja ympäristöluvut. Tavoitteet ja ohjauskeinot eivät myöskään saa asettaa yrityksiä ja muita eriarvoiseen asemaan sijainnin ja siitä aiheutuvien pitkien matkojen vuoksi.
- Koska ilmasto- ja ympäristövelvoitteet vaikuttavat suuresti yritysten kustannuksiin, päätösten vaikutukset tulee arvioida huolellisesti ja ottaa huomioon säännösten kumulatiiviset kustannukset. Kaikkien EU-maiden tulee panna täytäntöön EU-säädökset, ja säädösten noudattamista on myös valvottava.

Confederation of Finnish Industries EK

Brussels

17, Rue de la Charité

B-1210 Bruxelles, Belgique

Tel. +32 2 209 4311

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki

Puh. 09 420 20

www.ek.fi

Julkaisu internetissä:

www.ek.fi/julkaisut

Lisätietoja:

Brysselin toimiston päällikkö

Tytti Peltonen

Puh. 09 4202 3332

+ 32 475 240 190

tytti.peltonen@ek.fi

Julkaisun toimitus:

Hannele Mayer-Pirttijärvi, EK

Ulkoasu:

Tiina Aaltonen, gra & grappo

Tammikuu 2011